

Het roer is onderwerp van discussie

In de Spiegel der Zeilvaart van maart 2024 (artikel 'Effectiever Sturen') hebben we geschreven over een scheproer/balansroer en of een dergelijk roer authentiek te noemen is. De Criteriumcommissie van het Stamboek boog zich over deze heikele materie.

Een balansroer heeft een balansdeel aan de voorzijde van het roer en wordt gebruikt om de roerdruk tijdens het zeilen te verminderen. Ook is het prettig bij het op de motor manoeuvreren in de haven. Het is vooral nuttig bij schepen met een helmhout en de meeste rond- en platbodem(R&P) schepen hebben een helmhout. Een scheproer of balansdeel is niet nieuw. Innoverende schippers gebruikten het vroeger al. We kennen voorbeelden uit het begin van de vorige eeuw (zie foto boven). We zien dan meestal een

Staverse jol HL 90, in 2016 in Workum gerestaureerd door Ivor van Klink. Hij voorzag het roerblad van een 'balans', waardoor de jol beter stuurt

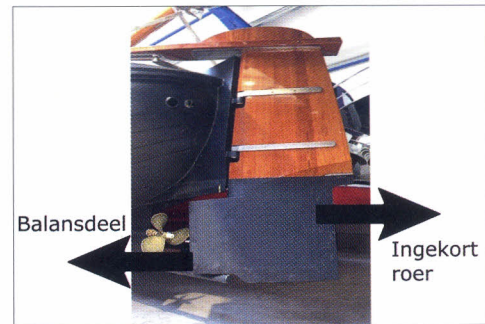
balansdeel onder de waterlijn ter hoogte van de schroef maar ook het naar achteren plaatsen van het draipunt werd gebruikt. In dat laatste geval is het balansgedeelte over de hele lengte van het roer zichtbaar. Waar gaat de roerdiscussie dan over? Naast een balansgedeelte aan de voorzijde van de onderkant van het roer wordt nu ook het roerblad ingekort vanaf de achterzijde. Dat maakt dat we nu moeten spreken van een balansroer in plaats van een balansdeel of scheproer.

Het balansroer komt nu in de buurt van een balansroer van moderne scherpe jachten. Het blijkt al sinds 2016 op nieuw gebouwde Lemsteraken te worden toegepast zonder dat dit werd opgemerkt. De inkorting zit onder de waterlijn dus alleen in helder water kon een oplettende voorbijganger het opmerken. Inmiddels weten we dat 8 à 9 schepen zo'n balansroer hebben.

Geen goede ontwikkeling

Het Stamboek vindt dit geen goede ontwikkeling; het tast de authenticiteit van het ontwerp aan. In maart 2024 heeft het SSRP bestuur bepaald dat de balansroeren met een ingekort roerblad niet in overeenstemming zijn met de criteria voor inschrijving. Het gaat om toepassing van het artikel 6.7.1.: De vorm, grootte en stand van zwaarden en roer moeten in overeenstemming zijn met hetgeen voor het scheepstype gebruikelijk was. Het Stamboek is niet blind voor zaken die het varen met R&P schepen prettiger maken, echter een ingekort roerblad is niet nodig om plezierig te varen en deze innovatie is waarschijnlijk bedoeld om bij het wedstrijdzeilen voordeel te hebben. Hoeveel voordeel is onduidelijk. SSRP denkt dat het zeer beperkt is. Misschien denkt de klassenorganisatie daar anders over en zullen zij dit balansroer meenemen in hun TVF berekening. Het Stamboek blijft hier buiten, zij bemoeit zich uitdrukkelijk niet met de TVF; die is uitsluitend voor wedstrijdzeilers van belang. De schepen met een ingekort roerblad blijven gewoon ingeschreven maar krijgen een tijdelijke dispensatie voor dit fenomeen met een looptijd van 2 jaar. Het is voor de doorsnee zeiler op R&P schepen een beetje technisch verhaal geworden dat vanwege de wedstrijdzeilerij op het bordje van SSRP is gekomen.

(Erik Pluimers, Bestuurslid criteriazaken)

boven: Een niet-authentiek roer, waarbij het roerblad aan de achterzijde ingekort is. Aan de voorzijde het balansdeel

links: Voorbeeld van een honderd jaar oud motorbeurtschip met achter de schroef een origineel balansdeel aan het roer. Boven de schroef zit een anti-cavitatieplaatje

Het Mondriaanfonds en Mobiel Erfgoed

Er is onlangs vanuit het Mondriaanfonds, in een digitaal overleg i.s.m. de Mobiele Collectie Nederland (MCN) waarbij diverse partijen aanschoven, aangegeven wat haar mogelijkheden zijn om het Mobiel Erfgoed financieel te ondersteunen. Kijk voor de eerste informatie op www.mondriaanfonds.nl onderdeel 'Restauratie Mobiel Erfgoed'. Dit jaar is particuliere ondersteuning nog niet mogelijk. Een uitgewerkt overzicht zal t.z.t. onder andere op de website van de SSRP worden gepresenteerd. We houden u daarvan op de hoogte.

Ineke Verkaaik-Hogervorst
Voorzitter St. Stamboek Ronde en
Platbodemjachten, AB-FVEN,
Bestuurslid MCN sector Water

Jan Eissens, Stamboekbeheer SSRP
www.ssrp.nl, boekenplank.ssrp.nl
stamboek@ssrp.nl

SSRP

De Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten (SSRP) is opgericht in 1955. De SSRP maakt samen met andere behoudsorganisaties deel uit van de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN), gesprekspartner van de overheid. Administratie: Rita Eissens - van Goor. Stamboekbeheer: Jan Eissens. Tel. 050-4094094 E-mail: administratie@ssrp.nl